Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 86. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го ТРАВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 8, 1981 No. 86. VOL. LXXXVIII

МИТРОПОЛИТ СУЛИК ПРИЙНЯВ НА АВДІЄНЦІЇ Я. СУСЛЕНСЬКОГО

Філядельфія, Па. — В суботу, 2-го квітня ц. р., Владика Митрополит Степан Сулик прийняв на спеціяльній авдієнції Якова Сусленського, учителя, журналіста та голову Товариства Єврейсько-Українських Зв'язків у Ізраїлі, який тепер є на відвідинах в Америці. Я. Сусленський прибув в товаристві д-ра Володимира Душника, редактора англомовного „Українського Квартальника" в Ню Йорку.

Метою відвідин Митрополита Я. Сусленським було поінформувати голову Української Католицької Церкви в Америці про невтомні заходи українських жидів у Ізраїлі, щоб світле ім'я великого українського католицького духовного провідника Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького було вміщено в списку „Праведників світу" за його великі заслуги в рятуванні жидів під час нацистського народовбивства у Східній Европі в часі Другої світової війни. Під цю пору в Ізраїлі, до Спеціяльної комісії Єрусалимського Інституту Пам'яті жертв нацизму і героїв опору „Яд Вашед" вислано петицію з понад 500 підписами ізраїльських громадян, колишніх жителів України, які всеціло підтримали кільканадцятирічне клопотання рабина д-ра Давида Кагане про відзначення Митрополита Шептицького.

Владика Сулик привітав ці шляхетні зусилля українських жидів для визнання імени і пам'яті Слуги Божого Митрополита Шептицького серед „Праведників світу" в Ізраїлі і сказав, що Митрополит Шептицький є одним з найбільших християнських провідників. За його інструкціями кількасот жидівських дітей переховувано й врятовано в українських католицьких манастирях. Серед врятованих було біля півтори сотні дорослих. Цим переховуванням давано підроблені метрики народження й інші особисті документи.

В самому розпалі нищівного для жидів 1942 року, Митрополит Шептицький видав свій відомий Пастирський Лист, „Не убий!", в якому він гостро засудив нацистський геноцид безборонного жидівського населення та виступив проти нацистської теорії „расової вищости", яка штовхнула німецький нацистський уряд до вбивання жидів, циган, слов'ян, включно з українцями, поляками, білорусами та іншими.

Тому то, казав Владика Степан, зусилля українських жидів у Ізраїлі для визнання Митрополита Шептицького „Праведником світу" є високо похвальні, і цілком узасаднені, бо Митрополит був людиною справжньої християнської любови до ближнього без огляду на релігійні різниці, національне чи расове походження.

Таке визнання матиме великий вплив на дальший хід жидівсько-українських відносин, які в минувшині часто-густо були позначені трагічними конфліктами, що принесли великі шкоди обом народам як в Україні, так у вільному світі.

Інж. Ю. Нестерчук дістав пост в Уряді

Вашінгтон. — Доналд Дж. Девін, директор Бюра персоналу і менеджменту (ОРМ), подав до відома, що інж. Юрія Нестерчука призначено на помічника директора згаданого Бюра для екзекутивного персоналу і розвитку менеджменту.

Як голова групи екзекутивного персоналу і розвитку менеджменту, інж. Нестерчук буде впроваджувати федеральну програму для персоналу і забезпечувати провідництво й допомогу в постійному розвиткові керівних кадрів. Ця група допомагає агенціям знаходити відповідних працівників, перевіряє кваліфікацію й дані таких кандидатів для різних служб, оцінює ефективність системи екзекутивного персоналу агенцій тощо.

Признання інж. Ю. Нестерчука на це становище в ОРМ є перше визначне признання в цьому Бюрі, що його зробив директор Девін, відколи він обняв цей пост 23-го березня ц.р. І директор Девін, оцінюючи високо талант, кваліфікації та моральні якості інж. Нестерчука, висловив віру в його здібності як провідника, які особливо „потрібні для керівництва нашим екзекутивним корпусом протягом кілька критичних років", нагадуючи цією ремаркою також про поважні фіскальні обмеження, які зачеплять і цю інституцію.

Інж. Ю. Нестерчук був старшим членом президіяльного переходового „тіму" Р. Регена в ОРМ, що його очолював Девін. Протягом трьох років перед тим він був старшим науковцем у фірмі EG&G — при Вашінгтонському Аналітичному центрі. Його головна увага була звернена



Інж. Юрій Нестерчук

на технологію торгівлі й міжнародних стосунків.

Мгр Нестерчук працював понад чотири роки віцепрезидентом у фірмі дослідів і розвитку, маючи відповідальність від корпорації визначувати бюджет, робити фінансові плянування, керувати персоналом, переговорювати про контракти і проводити проєкти. Інж. Ю. Нестерчук має за собою понад 10 років технічного досвіду в переведенні дослідницьких студій для різних урядових агенцій.

Ю. Нестерчук закінчив фізичний факультет університету Корнелл в 1967 році, а ступінь магістра з астрофізики здобув у Мерілендському університеті в 1971 році. Він і його дружина Таня проживають в Грінбелт, Меріленд. Він є членом цілого ряду американських установ і далі продовжує активно працювати в українсько - американському житті. Він є членом Контрольної комісії „Провидіння" і належав до керівних органів Українського Конгресового Комітету Америки.

КОНФЕРЕНЦІЯ НАТО ЗМІЦНЮЄ ВИМОГИ ДО МОСКВИ

Рим, Італія. — На закінчення конференції міністрів закордонних справ держав НАТО, в якій узяли участь делегації усіх 14 країн — членів, видано комунікат, що його підтримали всі учасники. Зміст цього комунікату є особистим тріюмфом американського державного секретаря Александра Гейга і світової політики президента Роналда Регена, яку формулює Гейг.

В комунікаті сказано: „НАТО глибоко занепокоєне триваючими загрозами для безпеки і міжнародної стабільности. Ця стабільність вимагає, щоб усі держави діяли помірковано і відповідально. Твердження Совєтського Союзу, що він також підтримує таку політику, не підкріплені фактами з совєтського боку.

Совєтський напад і окупація Афганістану є особливо скандальним прикладом насильства над принципами повздержливости і відповідальности в міжнародних відносинах. Совєтські збройні сили повинні бути відтягнені з Афганістану і слід знайти політичну розв'язку. Польщі треба залишити вільну руку у розв'язці її власних проблем. Будь-яка інтервенція ззовні матиме найважчі наслідки. Союзники будуть утримувати діялог зі Совєтським Союзом і будуть працювати спільно для осягнення справжнього детанту".

„Справжній детант" — вимога держав НАТО і ключ до існуючої ситуації. Дотепер Москва намагалася під прикриттям детанту реалізувати свої імперіялістичні цілі. Західні держави ствердили це й заявили, що мають того досить.

Найбільше місця в кінцевому комунікаті римської конференції присвячено мілітарному балянсові між державами НАТО і Совєтським Союзом разом з так званим Варшавським Блоком. В кінцевому комунікаті сказано: „Союзники — однозгідні в тому, що військовий балянс між НАТО і Варшавським пактом є підставою (тобто країн НАТО) та для змушення інших до повздержливости і до збереження миру. Союзники підтримують переговори з метою добитися справжніх обмежень совєтської збройної сили та скріпити безпеку. Ціллю цієї політики є тривала рівновага збройної сили, якщо можливо — в зменшеному вигляді збройних сил.

В окремій точці з'ясовано відношення збройних сил на терені Европи, яке повністю захитала Москва своїм розміщенням у Східній Німеччині нових ракет, особливо СС-20. Алянти вимагають, щоб ту справу привернено до відповідного стану переговорами. Переговори між ЗСА і СССР повинні початися під кінець цього року.

Василь Авраменко не живе

Ню Йорк, Н.Й. — У середу, 6-го травня, тут, о годині 11-ій і 25 хвилин дня, помер Василь Авраменко на 87-му році життя. Відійшов у вічність творець і корифей українського народного балету, організатор сотень танцювальних шкіл, учитель-хореограф для багатьох тисяч учнів і шанувальників українського народного танцю на Україні й у всіх країнах українського поселення в світі.

Маестро В. Авраменко — ініціятор продукції українського кіно та документального фільму, залишив по собі багатющий архів, що насвітлює його творчий життєвий шлях. Відійшов св.п. В. Авраменко безболісно, у спокої й гідності, під опікою дуже вузького гурта приятелів. Лікарську опіку несли йому д-р Климентій Г. Рогозинський і д-р Остап Баран.

Панахида по померлому відбудеться в п'ятницю, 8-го травня, о 7-ій годині вечора, в похоронному заведенні Петра Яреми при 156 Схід 7-ма вул. у Ню Йорку. Похорон — в суботу, 9-го травня, о год. 10-ій ранку, з цього ж похоронного заведення до Фреш Пандс Крематорію в Квінсі, Н.Й.



Василь Авраменко

Для консервації й збереження архівних матеріялів друзі св.п. Маестра просять складати пожертви „замість квітів на могилу" на „Фонд Авраменка" в Українську Православну Щадницю, конто 1860, 304 Схід 9-та вул., Ню Йорк, Н. Й., 10003, або в кооперативу „Самопоміч", конто 9927, при 108, 2-га авеню, Ню Йорк, Н. Й. 10003.

У світі

ЛІДЕР СЕРБСЬКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ в провінції Косово, яка є частиною Ліги всіх комуністів Югославії, Магмут Бакалі, зрезигнував зі свого посту після того, як його і інших лідерів зроблено в офіційному звіті, виданому партією, відповідальними за заворушення населення в провінції. Наслідком цих заворушень згинуло 9 осіб, а понад 200 було поранених. Офіційний звіт твердить, що заворушення пляново викликала група людей, яка взагалі мала протидержавні наміри. Ця група вже перед заворушеннями роздавала летючки й провадила агітацію серед альбанського населення провінції Коссово, щоб його підняти на повстання. Звіт твердить: „Ціллю цієї групи було усунення влади соціялістичної Югославії, сецесія провінції Косово й інших частин Югославії, де живуть альбанці, й прилучення їх до Альбанії". Одночасно комуністичний уряд Альбанії також видав свій звіт про події в Косові. Альбанський звіт, ведучи типову сепаратистичну агітацію, складає всю вину за події в Косово на югославський уряд і на сербський шовінізм.

ІНДІЙСЬКИЙ УРЯД, очолений Індірою Ганді, цього року знову вирішив, що Індія зможе обійтися без закупу збіжжя закордоном. Після переведення „зеленої революції в аграрному господарстві Індії, побудови достатньої кількости магазинів і шпихлірів, та зорганізування державної системи закупу, продажу й розділу збіжжя, Індія цього року знов буде самовистачальна й не потребуватиме закуповувати пшениці закордоном. Одначе цього року збіжеві резерви невеликі, й уряд був змушений скоротити місячні приділи з 700,000 тонн зерна до 450,000, проте, запотребування буде повністю покрите, бо приватні збіжеві магазини й шпихлірі продуцентів повні, й зерна вистачить для потреб населення. Цьогорічні жнива, хоч стоять далеко позаду рекордових, які були 1979 року, але вистачальні. Рекордові жнива 1979 року дали 35,5 мільйона тонн пшениці, а цьогорічні — тільки 32 мільйони тонн. Але наявні державні запаси покриють і те запотребування, яке виникло зі зростом населення.

В ОДНІЙ ЗІ СХІДНИХ ПРОВІНЦІЙ Індії знову вибухли заворушення. Наслідком цих заворушень у провінції Бігар загинуло впродовж п'яти днів 48 людей. Уряд був змушений вислати туди військові загони для припинення заворушень. Вислані туди військові відділи дістали гострі набої і наказ, у випадку потреби, стріляти до ворохобників. Заворушення розпочалися звичайною бійкою під горілчаною криницею, але швидко охопили масу людей міста Бігару.

МАКС КЕЛПЕНМЕН, керівник американської делегації на Мадридській конференції безпеки, заявив офіційно в одному зі своїх виступів, що ЗСА готові „ще раз спробувати політику детанту". Пропозицію, щоб ще раз спробувати оживити політику детанту, закінчилася у Римі також нарада міністрів закордонних справ держав НАТО. Але конференція міністрів у Римі у своєму кінцевому комунікаті підкреслила виразно, що йдеться про „справжній детант", тобто не про політику поступок з боку Заходу, і в той самий час політику агресії з боку Москви. В Мадриді всі делегати підкреслювали потребу „продовжувати дух і процес Гельсінок" Це підкреслював також совєтський делегат, але той мав на увазі тільки ті точки, в яких мова йшла про економічну співпрацю, бо їм дійсно і головно, ідеться, щоб зарвати якусь допомогу зі Заходу. Тому голова американської делегації Кемпелмен сказав: „Від вересня минулого року, коли ця конференція почалася, я не бачив з боку СССР ані одного дійсного кроку, який вказував би на готовість СССР продовжувати гельсінкський процес".

ПРИНЦ ЧАРЛЗ мав щастя після свого повороту з ЗСА додому: урядник на пошті в Лондоні зовсім випадково звернув увагу на опуклу коверту, заадресовану до королівського палацу Бакінгем. Негайно викликано поліцію; поліція закликала піротехніків-спеціялістів, і вони виявили вибуховий матеріял. Дотепер не виявлено ніяких слідів, які могли б навести на слід, хто і з якої причини вислав посилку. Крім адреси принца Чарлза на коверті не було ніякого іншого напису. Вибуховий матеріял був спрепарований так, що мав вибухнути в час відкривання. Є підозра, покищо не підтримана доказами, що посилку прислали ірляндські терористи у відплату за смерть Баббі Сендса, ірляндського терориста, який помер у тюрмі на 66-му дні голодівки.

У Філядельфії закінчився курс про економічні проблеми

Філядельфія, Па. (Л.Р.). — Курс „Сучасні економічні проблеми — теорія і практика", що його цього семестру спонзорує Філія УКУ у Філядельфії, закінчився. Відбулося вже десять викладів, у яких взяли участь такі знавці даної проблематики як І. Коропецький, Ю. Рибак, Я. Кіндрачук, В. Бандера, І. Шуст і о. д-р Д. Блажейовський з Риму.

Та мабуть одним із цікавіших вечорів був панель-дискусія на тему „Українські банки і щадниці", в якій взяли участь представники українських банків у Філядельфії — М. Шиприкевич, І. Куземський і В. Медуха. Предсідником панелю був І. Шуст. Впродовж цього вечора подано чимало цінних інформацій про українські фінансові установи у світі взагалі, а у ЗСА зокрема, і підкреслено ролю цих інституцій в житті української громади, причому стверджено, що українські інституції не тільки, що приносять користь загалові, але й теж тим людям, що їх підтримують.

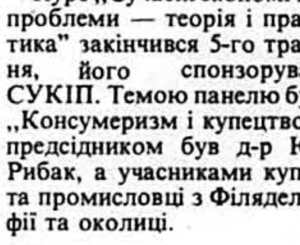
Курс „Сучасні економічні проблеми — теорія і практика" закінчився 5-го травня, його спонзорував СУКІП. Темою панелю був „Консумеризм і купецтво"; предсідником був д-р Ю. Рибак, а учасниками купці та промисловці з Філядельфії та околиці.

Ґеновефа Куфта — Секретарка Року — 1981

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Сумлінність і обов'язковість у виконанні своєї праці Геновефи Куфти, яка вже 18 років працює в Українському Народному Союзі, а тепер виконує працю секретарки головного предсідника д-ра Івана Флиса і касира Уляни Дячук, знайшли признання не тільки серед співпрацівників УНСоюзу.

Міжнародна Організація Професійних Секретарок (42,000 членів), яка від 1952 року спонзорує Тиждень Професійних Секретарок, проголосила цьогорічний Тиждень Секретарок у часі від 19-го до 26-го квітня, і надала звання Секретарки Року — 1981 Геновефі (Джіні) Куфті. Відділ Гудзонської округи цієї організації вшанував Джіні Куфту у зв'язку з цим відзначенням на бенкеті в Юніон клюбі в Гобокен, Н. Дж., що відбувся 22-го квітня.

Закінчивши середню школу Линколн, Джіні, дружи-



Геновефа Куфта

на Семена Куфти і мати двох синів — Симона і Михайла, продовжувала свою освіту у вечірній школі Дикинсон, Ратґерському університеті і в секретарській школі Дрейк.

Г. Куфта — член і скарбник 171-го Відділу УНС.

ЩЕ ПЕРЕД ТАК ЗВАНИМ „АБСКАМ" процесом нюджерзський сенатор Гаррісон Вілліямс носився з думкою не ставити більше своєї кандидатури у виборах до сенату в 1982 році. Найбільш правдоподібним кандидатом з Демократичної партії буде дотеперішній губернатор Брендан Бирн, який змагатиметься проти республіканця Джеффа Белла, що програв вибори в 1978 році в користь Билла Бредлі.

В Америці

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ Каспар Вайнберґер, виступаючи з промовою в Чікаго заявив, що „якщо ми оцінюємо свободу, ми мусимо бути спроможні обороняти її у війні чи в інших ситуаціях та в кожному районі світу, де знаходяться інтереси З'єднаних Стейтів Америки". Вайнберґер є великим прихильником зміцнення і модернізації збройних сил Америки, бо він вважає, що без цих заходів є неможливо вести ефективну політику. Він підкреслював, що Уряд ЗСА буде продовжувати працювати над новими винаходами в атомовій ділянці і сповнить своє зобов'язання щодо Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), але головною метою Уряду буде розбудувати свої власні збройні сили, які будуть спроможні відбити всяку атаку зі сторони Совєтського Союзу й інших можливих ворожих сил. Зустрічаючись з представниками преси й інших засобів масової інформації, Вайнберґер поінформував їх про загальну військову стратегію, яка була предметом обговорення в Пентагоні минулого тижня.

ПОНАД 1,500 ДЕМОНСТРАНТІВ, переважно ірляндців, демонстрували у вівторок, 5-го травня ц. р., перед приміщенням британського консуляту в Ню Йорку на третій авеню, протестуючи проти постави теперішнього уряду Великої Британії до справи Північної Ірляндії і вшановуючи смерть одного з провідних членів руху спротиву, Баббі Сендса, який, після 66-денної голодівки помер у в'язничному шпиталі. Демонстранти носили на плечах символічну домовину з написом „Баббі Сендс", чорні прапори, маски членів руху спротиву, плякати з антибританськими написами тощо. У зв'язку з цією демонстрацією автомобільний рух в Ню Йорку у східній частині був майже цілком припинений на кілька годин.

ДЖЕЙМС БРЕЙДІ, пресовий секретар Білого Дому, який під час атентату на президента Роналда Регена був найтяжче поранений пострілом в голову, мусів пройти вже третю з черги операцію, тим разом на сціп крови, який загрожував серцю і міг спричинити смерть, або значне пошкодження серцевих м'язів. Речник шпиталю ім. Джорджа Вашінгтона д-р Деннис О'Лірі заявив, що пацієнт почуває себе добре, є при повній свідомості, але лікарі дуже слідкують за станом його здоров'я. Він думає однак, що сціп крови при допомозі медикаментів цілковито розійдеться і що Брейді не стоїть перед якоюсь серйозною загрозою.

СЕНАТСЬКА ФІНАНСОВА КОМІСІЯ схвалила програму Уряду, яка передбачає значне скорочення для багатьох соціяльних програм, включно з програмою суспільної опіки (велфер), безробіття, медікейт тощо. За програмою голосувало 17 членів комісії проти два. Скорочення охоплює 10,33 більйонів долярів і це є перший крок урядового заощадження у загальній економічній програмі президента Роналда Регена, який тепер обговорюється в Палаті Репрезентантів.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕГЕНА вирішив перевести першу спробу так званих „публічних робіт", які повинні виконувати ті особи, що одержують допомогу „велфер" чи користуються безплатною харчовою допомогою, одержуючи від уряду книжечки на харчові продукти. Перша така спроба, за якою слідкують урядові спеціялісти переводиться тепер в Сан Дієго, Каліфорнія, де місцеві власті зобов'язали до виконання певних праць тих осіб, які отримують стейтову чи державну допомогу. Адміністрація Регена задумує цю програму поширити в цілій країні.

Прем'єр Сузукі перебуває у Вашінгтоні

Вашінгтон.—Сюди прибув в середу, 6-го травня прем'єр уряду Японії Зенко Сузукі. До Вашінгтону прибув він після дводенного побуту в Ню Йорку, де він відбув цілий ряд ділових зустрічів в першу чергу з найвищими представниками американських господарських кіл, а крім цього з керівними представниками японської колонії в тому місті.

Свої розмови в Ню Йорку розпочав Сузукі від власника і видавця відомого бізнесового періодика „Форбс", що його загально вважають „знаряддям американського капіталу". Малколм С. Форбс впровадив гостя в актуальні справи цієї країни, а зокрема її господарського життя та запізнав його особисто з найважнішими господарськими діячами. Дейвід Рокфеллер, недавній керівник одного з найбільших в ЗСА банків Чейз Менгеттен разом з Японським об'єднанням Ню Йорку влаштував для Сузукі велике прийняття в Волдорф Асторії, що в ньому взяли участь понад 1,000 людей. В прийняттю взяли участь практично всі найголовніші керівники господарських кіл ЗСА.

Предметом тих розмов були не так поодинокі господарські питання, як методи господарського керівництва в Японії, яке добилося за короткий час небувалих успіхів. Підставовою справою того керівництва є налагодження гармонійної ділової співпраці між керівними господарськими колами і урядом Японії.

Уряд і господарські кола в Японії співпрацюють дуже тісно, гармонійно та тривало. Контакти між ними не є припадкового характеру, а навпаки відоме МІТІ — Міністерство інтернаціональної торгівлі та індустрії — є в постійній діловій співпраці з господарськими асоціяціями, профспілками робітників та з поодинокими фірмами. Між ними постійно пливе інформація і спільно вирішуються найважливіші справи. Чого зовсім немає в ЗСА і деякі американські спеціялісти починають саме в тому добачувати головну причину американських господарських недоліків.

Заки Сузукі прибув до Вашінгтону, офіційні американські чинники поінформували його докладно про вислід слідства, переведеного в справі зудару найстаршого американського підводного човна з атомовими моторами „Джорж Вашінгтон" з японським торговельним кораблем „Ніссо Мару". Японський корабель затонув, при чому загинуло двоє членів його залоги, а американський підводний човен опустив місце катастрофи, не подавши потрібної допомоги. Американські чинники пояснили, що зудар обидвох суден стався з причин людського недогляду. Кошти американська сторона вже перед тим перебрала на себе.

Прем'єр Тачер продовжуватиме тверду лінію

Лондон, Англія. — Боротьба ірляндських католиків у Північній Ірляндії в Олстері знову опинилася на історичному закруті. Після смерти в часі голодівки Роберта Сендса, який став неначе символом цієї боротьби, його товариші заповіли непохитне продовжувати боротьбу, а англійський уряд устами свого прем'єра не менш рішуче заповів дальшу тверду лінію.

В Олстері більшість — це англійці, протестанти. Вони не лише керують цією англійською провінцією, але також послідовно обмежують права католицької ірляндської меншости. Католики вимагають відділення цієї частини Ірляндського острова від Англії і прилучення його до Ірляндської республіки. Протестантська більшість використовує максималістичну вимогу ірляндських католиків і рішуче продовжує свою дотеперішню невгнуту політику. Спроби компромісу з різних боків, а в першу чергу з боку Лондону, — дотепер не мали успіху.

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00, UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Совєтський обман

Спроби ошуканства Уряду ЗСА — це не нове явище у совєтській довголітній політичній практиці. Ошуканством, тільки для прикладу, можна назвати політику „співжиття" чи як її популярно на Заході називають, політику детанту, з якої без сумніву користала в першу чергу Москва, про що зрештою вже майже в кінці своєї каденції говорив президент Джіммі Картер, виступаючи перед американськими кадетами морської піхоти в Аннаполісі, викликавши, як відомо,**широку реакцію в світі і гнівну пропагандивну кампанію проти нього комуно-московських пропагандистів.** Картер тоді відкрито аналізував совєтське розуміння „розрядки" та пов'язані з цим небезпеки, наприклад, широку сітку совєтського шпигунства, від військової починаючи і на сільськогосподарській кінчаючи. І якраз це „викриття" так сильно порушило кремлівських диктаторів і плесо їхніх уявних надій на продовжування обману під плащиком детанту.

Усі ці речі пригадуються нам у зв'язку зі справою Фйодора Федоренка, колишнього сторожа в нацистському таборі Треблінка в Польщі, що його засудив американський федеральний суд за кривоприсягу і співпрацю з нацистами. Йому загрожувала депортація із ЗСА і процедура про депортацію — як про це інформує газета „Ню Йорк Таймс", мала вже початись цього тижня, але оборонець Федоренка адвокат Браїн М. Ґілдеа поінформував судові власті, що його клієнт вніс формальне прохання до уряду СССР через амбасаду у Вашінґтоні, щоб йому було надано право повороту на „родіну", бо, як заявив сам Федоренко, СССР являється „єдиним місцем де він хотів би жити, бо там він має родину, приятелів і друзів".

Очевидно, такий оборот справи і така „примарлива" заява Федоренка у відношенні до Совєтського Союзу, який, як відомо, постачав на процес проти нього „документацію" і свідків, викликали чималу констернацію в американських колах, хоч би тому, що справу Ф. Федоренка розглядав Найвищий Суд З'єднаних Стейтів Америки і на підставі цього процесу цей найвищий судовий орган встановив прецедент до чергових подібних розправ, які відбувались вже по засуді Федоренка, який, до речі, згідно з інформацією цієї ж газети, від 1973 року три рази побував в Україні на „відвідинах у рідних" і, принаймні один раз вже під час тривання процесу проти нього, його перепитувано в КҐБ. Дивним дивом кажеться у вістці, КҐБ не встановило жадної за ним вини.

У зв'язку з цим насувається цілий ряд питань: чи справа Федоренка не являється черговим обманом американської влади, зокрема Найвищого Суду ЗСА; як це сталося, що Найвищий Суд взагалі розглядав його справу, знаючи про його часті поїздки до Совєтського Союзу, бож американський Уряд, зокрема Служба іміґрації і натуралізації, не могла про них не знати; чи взагалі це не є зумисно підставлена справа, щоб створити претекст для процесів немилих для комуно-московських імперіялістичних осіб, зокрема з-посеред свідомої української еміґрації, чи взагалі активістів в українському політичному і громадському житті. Доказом цього можуть послужити численні совєтські напасті на українські організації й установи у совєтських виданнях і у прихильній до них лівій пресі за кордоном.

Українці, а зглядно американці українського походження, які на індивідуальній базі навіть тут і там допомагали Фйодорові Федоренкові, як людині і, як тоді здавалося, „жертві" совєтської пропаґандивної машини, мусять бути зокрема обережні в майбутньому в підході до подібних справ, бо все, що Москва і її київські васали собі бажають-це знищення української спільноти на поселеннях у країнах вільного світу, їхньої компромітації перед місцевими урядами і народами, підірвання довір'я до їньої праці тощо. Чуйність і обережність українській спілноті не пошкодить, а радше навпаки, вона збереже їх від чергових евентуальних провокацій, що їх нам приготували комуно-московські верховоди і їхній „всемогучий" КҐБ.

ІРАН ВИГРАВ судову справу в Парижі, але грошей назад не дістане. Іранський уряд подав до паризького суду справу великого обману, що його жертвою впав власне він, намагаючись на вільному, тобто фактично позалеґальному ринку, закупити більші скількости зброї. Світові обманці на велику скалю, мабуть, з рядів міжнародних торговців зброї, запропонували іранським емісарам ту зброю й переконали, що вони її на час доставлять. Діставши завдатком 56 мільйонів долярів, „продавці зникли, а зброя ніколи до рук іранців не дійшла.Паризька преса пише, що іранський уряд був щасливий, бо „продавці" втекли, не забравши решти домовленої заплати за недоставлену зброю, вартости сотні мільйонів.

Ярослав Гайвас

ЗМІНИ В АРАБСЬКОМУ СВІТІ

Збройний конфлікт між Іраком і Іраном виріс зі змінених силових відносин в їхньому просторі. Кінець режиму шахаПаґлеві був також кінцем перської держави, імперії давнього типу, тільки в невеликому розмірі, яка закінчила свою історичну ролю. Порожнечу, яка постала після упадку іранської потуги, виповнять інші сили. Кандидатів на цю ролю буде більше, а серед них — найнебезпечніший Совєтський Союз. Мабуть ніяка сила не працює так інтенсивно, як Москва, щоб виповнити порожнечу. ЗСА і їхні союзники намагаються протиставитися реалізації тих намірів російського імперіялізму. Але не вони це вирішуватимуть, вирішувати будуть у першу чергу народи цього простору. Та допомогти їм у тому мусять держави і народи вільного світу, бо ворог великий, ставка ще більша, а наслідки російської перемоги були б для всіх фатальні.

Клопоти Ливану

Війна між Іраком і Іраном не розв'язала і не розв'яже основних питань цього обширу навіть, якщо б вона закінчилася рішучою перемогою однієї з воюючих сторін. Але вона яскраво освітлила тривожне положення в тому просторі, вказала на велике зрушення й на те, що зрушення це розгортатиметься зі швидкістю лявіни. Враховуючи відношення сил між обидвома воюючими сторонами, внутрішнє положення обидвох країн, можна вже тепер припускати, що Ірак, навіть якщо не виграє, то, вийде з того конфлікту оборонною рукою. Загрозливість ситуації між східніми берегами Середземного моря і Індійського океану ілюструють також події у Ливані. Навіть для тих, що у всьому бачать ізраїльсько-арабський конфлікт ясне, що за кулісами маніпулюють куди більші сили. Нещасний Ливан став тільки фігурою на шахівниці російського імперіялізму, так як він хоче зробити фігурами цілий, або принаймні частину арабського світу. Необережними й короткозорими потягненнями різні уряди Ливану допустили до цього, що його терен став форумом для розгри різних сил. Останні тижні краще всього показали, як мусить платити народ Ливану за конфлікт між сирійцями й ізраїльтянами, за випади палестинських партизан на терени Ізраїля і т.д. Це і є упімнення для всіх інших арабських народів берегти своїх прав і своїх кордонів і не стати знаряддям у руках чужих сил.

Амбіції іракських лідерів

Як ось виглядає тепер, то Ірак стане однією з тих арабських країн, що зуміють зберегти свою самостійність, хоч був він уже так недалеко від включення у совєтську сферу впливів. Ірак — невелика країна, простором 172, 476 квадратних миль, з коло 13 мільйонами населення, але з величезними нафтовими резервами. Завдяки нафтовому багатству, Ірак намагається осягнути домінуюче місце серед арабських країн, особливо після ізоляції Єгипту та тимчасове загублення ним цієї ролі.

Ірак будує свою візію на двох елементах: власне на цій ропі, яку він відкрив та ще думає відкрити і на людському керівному елементі.

Керівним елементом в іракському суспільстві й державі є соціялістична партія „Баатс", що значить по-арабському — відродження. Від часу кривавого державного перевороту 1958 року, коли знищено цілу королівську родину, партія Баатс проголосила й пробує переводити в життя свою програму „арабського пробудження". Від перевороту минуло 22 роки і хоч до пробудження ще таки не прийшло, але все таки наступили численні зміни. Від липня 1979 року Іраком кермує президент Саддам Гуссейн, який перебрав владу від хворіючого Ахмеда Гассана аль-Бакра. Саддам Гуссейн переводить у життя націоналістичну програму скрайньо лівого типу, тобто наголошуючи з одного боку арабськість як духову базу, з другого — плянує далекойдучі соціяльні реформи.

Цього роду політика натрапляла й натраплятиме на чималі труднощі, бо Ірак не є національно однолитий. Приблизно одна п'ята населення — курди. Курди саме тепер пробуджуються й шукають можливости виявитися в політично-державній площині. В усіх країнах свого поселення — Туреччині, Ірані, Сирії, Совєтському Союзі — курди пробують знайти національно-політичні форми свого вияву і керівні кола Іраку не можуть їх залишити поза своєю увагою. Іншою великою перешкодою для плянів керівництва Іраку будуть сектарські різниці між різними ісламськими сектами, які себе не толерують, а які тепер починають проявлятися щораз активніше. Іншою проблемою, яка вимагатиме дефінітивної розв'язки, це постава Іраку у світовому відношенні. До революції 1958 року Ірак входив у склад „Багдадського пакту", який тісно співпрацював з Америкою. Після революції новий провід повів скрайньо протиамериканський курс і малощо не опинився у безповоротному полоні Москви. Щойно тепер провідники Іраку побачили безодню, яка очікувала їх. Тепер починаються зміни.

Господарські почини Іраку

У провінціях Іраку на захід від Багдаду зароїлося від геологів, мірників будівничих, пляновиків, а серед них зростаюче число

(Продовження на ст. 4)

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Історія майже макабрична...

Травень щойно прийшов зодягнений у бузкову одежу, з вінком яскравих азалій, прийшов, мов казковий царенко під вікна самітнього дому.

Дім стояв довго порожній, білий, мурований дім, і в ньому найшла я притулок на досить короткий час у моїй життєвій мандрівці.

Цвіли нарцизи, цвіла запашна конвалія і срібні сосонки чепурились новими шпильками.

Мій житловий куточок нагадував давню старину. Спершу веранда, заставлена двістілітніми меблями, далі — малий коридорчик з чужими в шафі трофеями.

Другий поверх будинку стояв від років порожній. П'ять просторих кімнат (різьблені стеля та двері) не вміщались ніяк у бюджет мешканців цієї дільниці.

На самому верху жила пані і маленька біла собачка. Пані — в гарній жалобі, відай по великій втраті. Дім „мій" не мав сусідів, що було злом і благодаттю. Для декого являвся він маривом-видивом із якогось англійського фільму і я часто чула питання: — Чи тут по ночах не страшно?

Мені на розраду прибігали не раз зайченята з недалекого парку, білочки-вередухи шукали часто поживи, ластівки заглядали крізь вікна, і хвостаті малі ракунці ставали дибки на сходах.

Моє трикімнатне помешкання, (вікна без ґрат), було в партері.

І ось, через тиждень нового в домі поселення трапилась моторошна пригода.

Була північ. Хатка вже спала тихим, спокійним сном.

Дрімали малі ракунці зібгавшись під сходами ґанку. Поснули балетниці-миші, набігавшись по лискучих паркетах, а місяць великий і круглий дивився цікаво згори на нічну, травневу ферію.

Нагло до дверей ґанку хтось нахабно постукав, і я, схопившись з постелі, підняла краєчок фіранки.

З розквітлих каштанів-свічників стелилось бліденьке світло, і було видно, що хтось на сходах стоїть, хтось високий, худий, довгоногий, і нахабно штовхає двері.

Розпізнати лице було трудно, проте було видно, що напасник тримає рушницю, чи може кріс, або здоровенну палюгу, і готовий до нічної атаки.

Яку паралізуючу силу наносить страх. Мої ноги стали олив'яними, серце товкалося калатальцем, голос завмер, і я не поступившись кроку, чекала що буде далі.

Напасник гримав і гримав (дзвінок тоді попсувався), а далі вхопившись вікна, став заглядати в спальню.

Бігти на третій поверх не було сили, та й щоб допомогли б мені собачка і гарна пані?

Усе, що я встигла зробити, це був телефон на поліцію.

Минали скоро хвилини, і рефлектори поліційного авта обгорнули ясністю хату.

Двох дебелих мужчин вхопило нахабу за комір і вмить розпочався допит.

Біла, мов листочок паперу, я відхилила двері, бо поліцист домагався конфронтації з нахабою.

Чорний муринчик-підліток чуть на сходах не плакав.

— Вибачте, пані, що так пізно, ми запрацьовані дуже, ми не встигли на час. Я — післанець з квітярні, а тут для вас поздоровлення.

У довгій, вузькій коробці, перев'язаній стяжкою, були рожі, а між ними маленька картка:

У День Мами від Романа і Мартусі.

Василь Маркусь

„ГОЛОС ВОПІЮЧОГО В ПУСТИНІ"

Не раз чуємо міркування і критику нашої діяльности, що дуже мало робиться для популяризації боротьби за права людини в Україні, що слабо розголошуємо той цінний моральний капітал, який нам призбирують правозахисники-патріоти. Іноді така критика виправдана, але часто вона базується також на незнанні того, що робиться. Часто-густо ті, які висловлюють такі претенсії, не зауважують, що таки дещо зробили українські інституції — чи то у виданнях українською або й чужими мовами. А коли вже зроблено, то не раз ті видання не мають збуту, їх навіть самі критики не купують, а вже й поготів поширюють серед тих, до кого вони звернені

Останнім часом появилася книжка писань священика Василя Романюка, Vasyl Romanyuk, „A Voice in the Wilderness", Letters, Appeals Essays, translated and edited by Jurij Dobczansky. Society for the Study of Religion under Communism. Wheaton, Ill., 1980, pp.126. О. Романюк відомий український правозахисник і в'язень сумління відбув стільки ж років ув'язнення, що й Патріярх Йосиф Сліпий чи Валентин Мороз. Він бо був засуджений після війни і відсидів у таборах праці десять років, а в 1972 році засуджений вдруге на сім років таборів і п'ять заслання. Тепер цей живий свідок оборони релігійної і національної свободи далі перебуває на засланні над рікою Леною у північній частині Сибіру. За найновішими відомостями, недавно до батька приїхав син Тарас після відбуття військової служби у штрафному батальйоні. Отець Василь чекає на своє звільнення, щоб повернутися в Україну та жити разом з дружиною Марією.

За час свого ув'язнення о. Романюк написав низку листів, звернень, заяв до різних чинників — совєтських і західніх, викриваючи важку дійсність у таборах, нелюдське ставлення влади і поліційних органів до політичних в'язнів. Він також протестував проти самого безправ'я совєтського правосуддя, а далі апелював до сумління світу в особах керівних політичних і релігійних провідників, щоб вони вставилися за нього і його товаришів долі. Не мавши надії, що совєтський уряд хоч у дечому задоволить прохання і протести о. Романюка, він, як і деякі інші українські політичні в'язні, зрікся громадянства Совєтського Союзу та попрохав Уряд ЗСА прийняти його в американське громадянство. „Можливо, що так станеться, що я помру в концтаборі, як багато до мене тут померли; але й тоді бажав би я стати громадянином країни, що є твердинею права і свободи у світі", — писав о. Романюк у 1976 році. В зверненнях до релігійних достойників на Заході автор звертав увагу на важке переслідування релігії у СССР і прохав, якщо не можуть вони вставитися за нього і подібних, принаймні прислати йому і добитися права, щоб він одержав біблію...

Все, що вийшло з-під пера о. Романюка і що відоме на Заході, опубліковано в цьому збірнику англійською мовою. Є також кілька документів інших авторів, що були написані на захист о. Василя. Разом книжка містить 25 документів, втому два гарні есеї-розважання о. Романюка на релігійні теми: „Сини дня і сини ночі" та „Таємничий голос: Царство Боже серед нас". Важливим є програмовий документ, що його написали спільно о. Романюк та Олекса Тихий. Це — „Позиції українських політичних в'язнів (узагальнення)". Тут подано цілий ряд практичних вказівок, як свідомі українці повинні ставитися до режиму і денаціоналізаційної політики на Україні.

Вцілому, це надзвичайно цінний збірник документів українського Самвидаву. Він заслуговує на розповсюдження і підтримку з боку всіх тих, кому дорога доля батьківщини й віруючих в Україні. Книжку „Голос вопіючого в пустині" зредаґував та виконав переклади дуже ретельно молодий публіцист Юрій Добчанський з Вашінґтону. Саме цією книжкою відкрило свою нову серію американське Товариство для дослідження релігії під комунізмом, яке займається і розповсюдженням її. Проте фінансовий тягар спочивав на Філії Українського Католицького Університету в Чікаґо, від якого вийшла ініціятива видання і який взяв на себе обов'язок фінансувати видання. Видатно допомогли деякі церковні та економічні установи, а саме парафія свв. Володимира і Ольги, Сестрицтво Покрова Пресвятої Богородиці, Братство св. Андрея та федеральні каси „Самопоміч" в Чікаґо і Детройті.

У книжці є шість світлин та старанно виготовлений індекс. Видання надається до розповсюдження; ціна одного примірника 4 доляри. Половину накладу Товариство вивчення релігії під комунізмом, якого теперішній осідок, є тепер у Каліфорнії, розіслало на адреси різних релігійних установ та впливових конгресменів і політиків в англомовному світі, щоб так спопуляризувати справу о. Василя Романюка та релігійного переслідування в Україні і СССР. Українські

(Продовження на ст. 3)

Щось для дітей

Торонто, Онт. — Тут цього року з В-ва Гуртка Прихильників Української Дитини появилося чергове чидання — „Календар Української Дитини". Обкладинка — Рем Багаутдин; літери на обкладинці — В. Кондратюк; мистецьке оформлення Рома Чумак.

Календар — гарний, багатоілюстрований. У ньому в хронологічному порядку, за місяцями року, подані дати ім'янин. Верстаючи його сторінки — кожна іншого кольору — відповідно до пори року і з нагоди різних свят та важливих подій з життя українського народу, можна вичитати в ньому різні українські народні пословиці, вірші, коротенькі оповідання. Цей календар сповняє належно свою ролю, бо не тільки відповідає естетичним вимогам, приманюючи дитину різноманітністю кольорів та мистецьким виконанням рисунків, але й має повчальний характер. Ціна його — 3 доляри 50 центів.

Із цього видавництва, крім багатьох інших, останньо появилися ще такі видання, як: „Українське дошкілля" — збірник виховних матеріялів для дому і школи, ціна — 20 долярів; „Українські діти — наше майбутнє" — есеї на виховні теми і вибір творів української літерарури для дитини, ціна — 7 долярів; „Меч і книга" Володимира Барагури — історичні оповідання, ціна — 6 долярів; „Зоряний корсар" Олеся Бердника — фантастичне оповідання, ціна — 8 долярів; „Не одним хлібом живе людина" — есеї на релігійні теми, ціна — 3 доляри; „Сини Світовида" Олеся Бердника - історичне оповідання, ціна — 4 доляри 25 центів. Як також у Видавництві надруковано повний, новий каталог усіх видань.

Адреса Гуртка: Children's Care Group 76 Rivercrest Road, Toronto, Ont. M6S 4 H3, Canada.

Іванна Савицька

З ДОРОГИ НАД ЧОРНЕ МОРЕ

III

Рестораники з пивом і кавою, тут у неділю, відкриті, бо їжу приїздні привозять у кошиках, розкладають усе на траві, а жінки, піднявши чорні, широкі спідниці, сідають віночком при дорозі — „пікнікують" і оглядають туристів. Дітям тут радість, бо по крамничках привабливий крам: півники, птахи-свистуни, і кольорові цукерки, та ще й морозиво, підле-підленьке, пофарбоване, але зимне.

Я приглядаюсь людям. Одяг трудящих дуже бідний, взуття лежить на траві, бо ноги мусять відпочити. Лиця худі і постаті всі тоненькі, розкошів великих не видно.

Ось якийсь чоловік хоче продати свою працю, різьблені дерев'яні ложки, праця бідненька, товар чомусь не манить. Я вагаюсь — купити, чи ні, а мій продавець, пізнавши зразу чужинку, питає по-німецьки: — Ви, з Америки, пані?! З далекого, незнаного світу? Скажіть нам правду чи там добре? Чи маєте працю і хліб?

— Маємо хліб і маємо праці подостатком, та це найцінніше, що маємо, то воля. Я виймаю маленький медалик, доказ віри, і мій співрозмовець хреститься тричі, бо він румунський,православний.

Я хочу сказати щось приємне, щось, на потіху людині, яка, зазнавши біди, шукає якогось підйому, шукає сили.

Краса гірської природи підшіптує мені свою мову.—

— Ваша Румунія прекрасна, здорова і цілюща і тільки Бог, отой, що на небі, вам допоможе дожити вільного дня.

Купую ложки і прощаюсь з моїм незнайомим. Маленьке хлоп'я в довгій, до землі, сорочині, підбігає за мною дрібушкою, вимахуючи зеленим доляром.

Пролетіли, проскочили швидко соняшні дні. Пакую свої валізи, бо раннім-ранком, знову чекає дорога, в нове, далеке, невідоме...

Дорога до Констанци довга, вісім годин автобусом, спершу страшними серпентинами вниз, карколомно-стрімким шосе, а потім поля і поля, безкраї колгоспні лани з почорнілими лицями соняшників, з кукурудзою і довгі ряди винограду, не на узбіччях гір, а прямо таки на полях, попідпирані густо дрючками. Соняшник — потрібний на олію, кукурудза — добра на кулешу, що її випікають тут смачно і подають у готелях, навіть до смаженої риби. Виноград-на вино і на експорт.Людей не видно. Мою увагу притягають ввесь час довгі шпалири берізок, то знову тополі і ленти верб, так дуже ще молоді, недавно в полі насаджені і вони, саме вони, оті зелені деревинки, що тріпочуться тут же при дорозі, надають довгій мандрівці повно романтики і чару.

Минаємо типічні румунські хати, всі, як одна, під черепицею, здається спеціяльно споруджені для збагачення краєвиду і треба признати, що всі европейські країни дбають таки за те, щоб туристи віднесли добре,корисне враження їдучи з летовища до міста. Бідний Ню Йорк не спромігся по нині, щоб з летовища Кеннеді дістатись до центру міста якоюсь пристойною широкою і зеленою, трохи, дорогою. Бо все, що вдаряє у вічі, то цвинтарі, газолінові станції і безліч паркових площ, що приносять доляри.(Це так,— мимохіть).

Доляри, доляри, які ви стали солодкі. Долярами навіть торгували під готелем в Констанца. Зате попало „на горіхи" одному „землякові" з Белза і він досидів у домашньому арешті (у готелі) цілий тиждень.

Наш автобус зупинився у Констанці. В пристані заякорених сила-силенна кораблів. Розмаїтої якости й породи, торговельних, вантажних найбільше, а всі такі, що нагадують Арку Ноя, кінця і початку їм не видно. А море в Констанці — чорне, і жорстоке таке, що здається, прорве запору і заллє , затопить Румунію. Страшне, буревійне море.

У пристані — колишнє касино гри. На взір касина в Монте Карльо. Архітектура стара, старі на стінах брокати, добрі колишні килими, стелі — одна різьба.

Тепер тут — ресторан для туристів. Трудящі, кого стати, можуть тут теж зайти, та ціни такі високі, що трудящих тут зовсім не видно в порожніх залях.

Навпроти касина гри — малий акваріюм!! Тут повно шкільних дітей в гарних, чистеньких уніформах, що їх тут привели вчителі в рамках літніх вакацій.

Геологічний музей дуже старанно влаштований, з цікавими експонатами, що зраджують впливи грецької і римської культури.

Один католицький костел у центрі міста, один мечет і кілька православних церков, на жаль, у той день закритих.

Архітектура міста уціліла від знищення. Вузенькі, малі вулиці, повні старих пам'яток, брам, будівель, заулків і повно рож, що тягнуться тут у безконечність, і роблять місто Констанцу гейби коробкою, що в ній зберігати можна старі клейноди.

Тут теж театри і концерти для мандрівних туристів. Пансіонів тут зовсім не видно, і я довідалась, що Констанца, славна колись на весь світ, купелева місцевість, тепер вже не центр туризму, а ґрандіозна пристань, друга з черги після Одеси, над Чорним морем, а вся курортна гарячка з готелями, пляжами і водою пульсує поза Констанцою, тридцять кілометрів на південь і там розташованих над морем більш, ніж двісті готелів, що все повні людей, з різних закутин світу.

Тут теж трудящі (хто щасливий) проводять свої вакації, та я не вмію сказати, хто саме той щасливий і як довго відпочивати може на державний рахунок.

Я заїхала до готелю, що зветься „Амфітеатральний". Новий, чистенький, з вигодами, з червоними, свіжими килимами, перськими довгими доріжками, що стелились по всіх поверхах і сходах. Проте вінди працювали часто з фантазією. Часом зупинялись, а часом ні, і тільки вміщали нараз по 5 осіб, отож працювали невпинно день і ніч.

Я вже в кімнаті. Одне, єдине бажання кружляє ввесь час в голові,пірнути в постіль і заснути . Та тут із бальконy простелилась така краса, що спання провалилось зразу. Широке, безмежне, гнівно-жорстоке Чорне море, освічене сяєвом місяця, вдаряло з грюкотом об камінні запори, споруджені штучно, тут же перед готелем. Мармурові сходи обсаджені каскадами рож бігли рядочками, простісінько аж на пляж.

Місяць світив і осріблював хвилі, що вривалися до підніжжя готелю лагідними, білими переливами.

Чиж можна мені заснути? Я сиділа заслухана в шум води, задивлена в далекі обрії, аж поки втома не зламала мене своєю всемогучою силою.

(Продовження на ст. 3)

З дороги...

(Продовження зі стор. 2)

О сьомій годині ранку, я вже блукаю по піску. Розгойдане море кинуло пригорщі дарунків: чисті кругленькі камінці, мушлі, різні--прерізні шкаралупки, що їх тут повно, може навіть заповно, коли мова про добрий пляж.

Чорне море! Скільки кривавої історії затоплено в твоїх — зовсім не чорних водах. Сиджу на східцях і слухаю дикого шуму безмежно глибоких вод. Може причується плач закованих, мучених ґалерників, а може малою чайкою прилинуть з піснею козаки?

Не видно, — і не чути! Все проковтнуло море: і славу, і кривду, і плач. Тільки малі чаєнята кожного ранку сповіщають, чи буде погода, чи ні.

Ось вони знову збиваються гурмами біля вікон готелю, тікають від дикого моря, що дише злістю, ревом хвиль і безпощадною силою велетня.

Купіль в Чорному морі — недалеко Констанци менше приємна. Дно встелене камінцями, що колять ноги, а гострі мушлі відстрашують від довших проходів по піску. Вода холодна і мутна. І мев немає в Румунії, а чорних лиць не видно ніже на лік.

Американців по готелях — найменше, їх не люблять, зате протеґують німців і ставлять на їхні столи живі квіти. Великі готелі, такі, як мій, що вміщають 500 осіб. Саджають гостей у їдальні — по національностях, щоб кельнерам, що знають мови, було лекше обслужити туристів.

Готелі і туристи в готелях — це сила, що приносить Румунії тверду — конечну валюту. Ось, занотовано в бюрі п'ять з половиною мільйонів туристів цього року, а це вже гроші, великі гроші, яких Румунія потребує для безчисленних потреб трудящих.

Мешкальна проблема катастрофально трагічна. Нові будинки поганої, підлої якости, де все ржавіє, розплановані так, що дві кімнати приділяють сім'ї, що складається із чотирьох душ.

Зате готелі для туристів розстратно-широко споруджені, асиметрично фантазійні повні вигадок, балконів, терас, а всі — в лісках, в квітяних алеях, в огородах.

І знову історія повторяється, упривілейована кляса розкошує, а бідний трудящий зданий на ласку верхівки, тиснеться в одній кімнатці з громадкою малих діточок. Проблема рівноваги не така проста, як здається, тому-то румуни ненавидять большевиків, відхрещуються від них, як вміють, цураються російської мови.

Зі злістю відповідають, коли їх мимохідь спитати, чи говорять по-російськи, а білий камінний лев, символ потуги й сили, що стоїть монументом на брамі міста Букарешту, символічно говорить, що ніяка затія, нічия чужа рука не сміє сягнути по румунську волю.(Слова ґідапровідника).

Тут, по готелях виступи-пописи в національних костюмах, гарні народні танці з приспівками, подібними до гуцульських, тут теж солісти-співаки, „Циганський Барон" і циганські сантиментальні музики, які доливають носталгії до келихів доброго вина.

Коли ж ви хочете бачити справжнє обличчя сучасної Румунії, справжній рівень життя, вийдіть раненько до автобусної зупинки при дорозі.

Там ви зустрінете нужденних, обідраних людей, які вичікують перевозу на роботу; вони в підленьких, виповзлих одягах, часто без ґудзиків.

Подивіться на тих із запалими лицями, що грабають ранками листя, що збирають вдосвіта мушлі уздовж побережжя Констанци, там ви побачите справжні сучасні гаразди, соціялістичні розкоші.

Бо одна річ — співи і танці для чужинецьких туристів, щоб роздобути доляри, а зовсім щось інше — сірі будні і важко добутий хліб для прожитку родини.

Чорне море! Яке ти близьке, яке рідне нашому серцю, і яке рівночасно чуже...

Кінець

„Голос..."

(Продовження зі стор. 2)

установи та окремі громадяни, які бажають із свого боку в цьому напрямі дещо зробити, повинні придбати цю книгу з невеликої частини накладу, що ще залишилася. Замовлення і чеки можна слати на адресу Філії УКУ в Чікаго: Center of Ukrainian and Religious Studies, 2305 West Superior St., Chicago, Ill., 60612.

Від нас залежить, щоб болючий крик із дому неволі о. Василя Романюка таки не лишився „голосом вопіючого в пустині", тільки промовив до сумління усіх людей доброї волі, а зокрема до нас, його земляків.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, 11-го березня 1981 р. відійшов від нас наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО Й ЗЯТЬ

бл. п. мґр ГРИГОРІЙ ҐОЛЕМБЙОВСЬКИЙ

Похорон відбувся 14-го березня 1981 р. в церкві св. Андрія в Пармі, Огайо.

Цією дорогою складаємо щиру подяку о. шамб. П. Тимкові за відправу Парастасу, похорону та зворушливе прощальне слово під час Служби Божої.

З глибини наших сердець дякуємо Організації ОЧСУ за стійку з прапором під час Парастасу, за несення трумни, а голові п. М. Поглідові за глибоко змістовне слово біля відкритої домовини. Наше справжнє спасибі п. мґр С. Воляникові за незабутню прощальну промову над свіжою могилою від Учительської Громади та Товариства Рідна Школа, панні Христі Сушко за повне емоцій слово від випускників Рідної Школи 1976-го річника, п. ред. О. Новицькому за коротке слово від Укр.-Амер. Спортового Клюбу та п. інж. Ірені Кашубинській за щире й тепле прощання з рамени Окружної Управи СУА в Огайо. П. ред. О. Новицькому також дякуємо за промову під час тризни, в якій старався накреслити постать сл. п. Покійного та п. І. Яременкові, що поділився особистими спогадами про Покійного.

За квіти, прислані до похоронного заведення наша щира вдячність і подяка —

Рідні: Іванці й Миронові Задорецьким;

Приятелям: Панству Анастазії й Іванові Романякам, Родині Панства Мальченків, Панству Галі й Миронові Білинським, Панству проф. Ірені й Маріянові Ґавурам;

Організаціям: Українсько-Американському Спортовому Клюбові та Організації ОЧСУ.

Рівнож дякуємо за квіти, прислані до дому: Сусідам та Панству інж. Христі й Леонідові Терпелякам із Торонта.

Дякуємо Родині, Приятелям та Знайомим за численну участь під час Парастасу, в похороні й тризні та вислови співчуття в нашому тяжкому горі. Також усім Тим, що телефоном, чи листовно складали кондоленції та втишували наш біль. Не знаходимо відповідних слів, якими можна би достатньо висловити нашу вдячність. Тому хай Господь у своїх небесних книгах запише про Ваші добрі, співчутливі серця.

Також при цій нагоді висловлюємо щиру подяку д-рові Александрові Клосові за довголітню лікарську опіку над нашим Найдорожчим.

Керівникові „Української Радіопрограми" в Клівеленді п. С. Зорієві щира дяка за поминальну частину в недільній програмі.

Похоронному заведенні „Колодій-Лазута" складаємо признання за взірцеве переведення похоронних функцій та влаштування тризни.

В пам'ять Покійного зложено щедрі датки на:

Служби Божі	$205.00
Український Вільний Університет у Німеччині	45.00
„Гарвард"	60.00
Патріярший Фонд	70.00
НТШ	5.00
Укр.-Амер. Спортовий Клюб ·юб	20.00
„До розпорядження родини"	270.00
Разом	$675.00

З коверток „до розпорядження родини", ми призначили на:

Літопис УПА	$25.00
Укр.-Амер. Спортовий Клюб у Клівеленді	25.00
Українську Радіопрограму	25.00
На НТШ	20.00

Решта грошей буде переслано на Служби Божі до Риму, Люрду й Єрусалиму.

В „Свободі" ми прочитали, що наші Приятелі з Детройту П. Ірена й Александер Лободоцькі замість квітів на могилу вислали 50.00 дол. на український сиротинець в Арґентині. Сердечне спасибі.

Всім Жертводавцям щиро дякуємо. Хай Всевишній заплатить сторицею.

Згідно зі старо-українським звичаєм дякуємо тричі Усім за все.

Дружина — НАТАЛКА
Дочка — НАДЯ
Син — ЗИНОВІЙ з дружиною АРЕТОЮ
Теща — ЛІДІЯ ТУРЧИНОВСЬКА

Адреса: Natalie Golembiowsky
422 Ridge Road, Hinckley, Ohio 44233

Пам'яті Дамяна Горняткевича

Третього березня 1980 року відійшов від нас Дамян Горняткевич, знаний мистець і мистецтвознавець, член ОМУА, УВАН і НТШ, віцепрезидент УВАН і керівник Мистецької Кураторії УВАН. Рік пізніше його дружина Дарія Горняткевич при співпраці ґалерії ОМУ-А влаштувала виставку його малярських творів у цій же ґалерії від 15-го до 29-го березня цього року. Картини, уложені хронологічно, обіймали творчість його молодости і зрілого віку, як наслідок майже 60-ти років мистецької праці. Він за все своє життя намалював, правдоподібно, далеко більше картин, ніж 69 виставлених, які тепер вдалося зібрати.

Св.п. Горняткевич навчався малярству у Краківській Академії Мистецтв, а доповнив навчання у Мюнхені і Дрездені в Німеччині. Був також мистецтвознавцем і історіком мистецтва. Початком цієї галузі його діяльности ще за студентських часів стало його відкриття фресків українських середньовічних малярів у каплиці на Вавелю, що був замком польських королів у Кракові. Писати про мистецтво ніколи не покинув, практикуючи цю наукову діяльність паралельно з малюванням. Написав кількадесять праць із ділянки українського мистецтва, між ними—про давніх українських мистців у Польщі, про українське народне мистецтво, про Шевченка як маляра, про деяких мистців Західньої України, про українців студентів Краківської Академії Мистецтв. Посідав оригінальну збірку писанок і інших зразків народного мистецтва Західньої України.

У малярській творчості Д.Горняткевич не наслідував модерністичних напрямків, але дотримувався природного для себе реалістичного стилю, збагаченого ясним кольоритом імпресіонізму. Коло його тем на цій виставці обіймає краєвиди, квіти, портрети, нутра церков і проєкти поліхромії церков. Свіжість підходу, що характеризує перші його краєвиди і портрети, нелегко було вдруге осягнути, і вона заступлена в пізніших творах досвідом, знанням, технічною майстерністю. Ці прикмети виявлені перед усім у розписах церков, які він встиг зробити перед Другою світовою війною. Виконав чотири поліхромії церков: в селах Настасові (коло Тернополя), Угнові, Немирові і Вороблячині (коло Рави Руської). Як вигляли розписи тих церков, можна було побачити на кількох проєктах поліхромії, що були на виставці. Нема в них наслідування візантійського стилю, як це робили тоді українські монументалісти з Бойчуком у проводі, але є власний стиль Горняткевича, який він практикував також у станковому малярстві. Орнаменти його поліхромії оперті на мотивах народного мистецтва.

Виїзд на еміґрацію до Німеччини, а потім до Америки відсвіжив його творчість новими малярськими мотивами, але в основному не змінив ні стилю, ні тематики. У ряді краєвидів з чужих країн носталгічно відзвучувала українська природа, у інших картинах більше виявлено місцевий характер, наприклад, у малюнках замків і церков Німеччини, у гірських краєвидах із Америки. Скромні й інтимні теми цього мистця завжди відзначалися інтеліґентним і естетичним опрацьовуванням, опертим на солідній підставі студій і контемпляції природи.

Із великого числа виставлених праць треба згадати деякі для характеристики його малярства. Два краєвиди зі студентських часів вирізнялися вищезгаданою свіжістю, портрети—добрим спостереженням і сміливістю виконання; „Інтерієр костелу у Гехштедті, Баварія"— великою точністю деталів, як у старих майстрів. Краєвиди з України мали характер інтимного спомину, наприклад, „Ставок у селі Кривеньке", „Приходство у Кривенькому", „Хата за селом". Малюнки квітів, між ними „Айстри", були зразком гармонійного і стонованого кольориту. „Замок у Гехштедті весною" дихнув справжньою весняною свіжістю. Із загального вигляду виставки, що обіймала переважно теми природи, виділювався єдиний урбаністичний „Мотив з Ню Йорку". Краєвиди з Кетскільських гір потонули у жовтозеленому морі пізнього літа.

З усіх цих творів прозирала субтельна і вдумлива душа мистця, який все таки не міг віддати всієї своєї енергії малярству, бо так само, а може і більше, був зацікавлений мистецтвознавством. Та це не перешкодило йому в обох цих ділянках—в теорії і в практиці мистецтва—осягнути гідні уваги результати.

Любомир Кузьма

Влаштовують прощу в День Матері

Факс Чейс, Па. — Сестри Василіянки влаштовують у День Матері, тут, у неділю 10-го травня, Прощу для всіх вірних, від 9-ої години ранку до 5-ої години вечора.

Проща буде на площі Матірного дому у Факс Чейсі у честь Пречистої Діви Марії. Молитви цього дня спрямовані до тем: за фізично знеможілих і за покликання до священичого і монашого стану.

В програму дня входитимуть Служби Божі у таких годинах: вранці о год. 9-ій — в авдиторії при манастирі; о 11-ій год. ранку — Архиєрейська Божественна Літургія; о 1-ій год. по полудні — в авдиторії при монастирі.

По полудні будуть відправи: о 1:30 год. — благословення води, хворих і релігійних речей; о 1:45 — спільна вервиця при Гроті; о 2-ій год. — Хресна Дорога; о 2:45 — приготування до Процесії; о 3-ій годині — Процесія до Гроти з відспіванням Молебня.

Владика Степан Сулик, Архиєпископ і Митрополит українців католиків в Америці, відслужить Архиєрейську Службу Божу. Вранці відбудуться численні сповіді.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої Найдорожчої і Незабутньої
МАМИ, БАБУНІ І ПРАБАБУНІ

бл. п. АНТОНІНИ ГОРОДИСЬКОЇ з КУЛЬЧИЦЬКИХ

вдови по бл. п. о. МИХАЙЛОВІ ГОРОДИСЬКІМ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 10-го травня 1981 р., в год. 5-ій по пол., в катедральній церкві св. Йосафата, Торонто, Канада;

в понеділок, 11-го травня 1981 р., о год. 9-ій ранку у церкві Успення Матері Божої, Вікторія, Канада;

в понеділок, 18-го травня 1981 р., о год. 8:30 ранку в церкві Покров Пречистої Діви Марії, Бронкс, Н. Й.

Про молитви просять,
опечалені доньки:

МЕЛАНІЯ ШТОГРИНЕЦЬ
ДАРІЯ ТЕМНИК
ІРИНА ІВАНЧИШИН
ОЛЬГА ЗАХАРКІВ з родинами

Ділюся сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що увечорі, 5-го травня 1981 р., упокоїлась в Бозі, на 86-му році життя, Дорога ДРУЖИНА

бл. п. ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА ПІДЛИПЕНСЬКА з дому ОСІЄНКО

ПАНАХИДА відбудеться в похоронному заведенні Conroy Funeral Home, 21 E. 2nd Street, Bound Brook, N.J., в п'ятницю, 8-го травня 1981 року, о год. 7:30 веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 9-го травня 1981 р., о год. 10:30 ранку в Церкві-Пам'ятнику, а опісля ПОХОРОН на українському православному цвинтарі св. Андрія.

Покійна залишила у глибокому смутку:

чоловіка — ТИХОНА
та ближчу і дальшу Родину в Америці й Україні

Обласна Таборова
Комісія „Новий Сокіл"

повідомляє, що

ЦЬОГОРІЧНІ

ПЛАСТОВІ ТАБОРИ

для новацтва і юнацтва
на пластовій оселі „НОВИЙ СОКІЛ"
в Норт Коллінс, Н. Й.

відбудуться

в днях від 4-25-го липня 1981 р.

Зголошення кандидатів до Команд і Булав прошу надсилати найдальше **до 15 травня 1981 р.** Зголошення учасників приймається **до кінця травня б. р.**

Всі зголошення слід слати на адресу референта пл. таборів на „Новому Соколі" **пл. сен. Оксани Бережницької,** 402 Sweet Avenue, Buffalo, N.Y. 14211. Тел.: (716) 895-0274.

Оплата за три тижні таборування виносить $185.00, включно з адміністраційним.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Управа Українського Музею в Ню Йорку
запрошує всіх членів Музею взяти участь у

ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ МУЗЕЮ

що відбудуться

в неділю, 7 червня 1981 р. о 1:30 год. по пол.
в залі дому СУА-УККА в Ню Йорку
203 Друга Авеню

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Відчитання і затвердження складу Номінаційної комісії.
3. Вибір президії.
4. Прочитання протоколу з попередніх Загальних зборів.
5. Звіт голови Управи Українського Музею.
6. Звіт директора Українського Музею.
7. Дискусія над звітами.
8. Звіт Контрольної комісії.
9. Прийняття звітів.
10. Відчитання і прийняття зміненого статуту Музею.
11. Звіт Номінаційної комісії.
12. Вибір нової Управи Українського Музею.
13. Різне.
14. Закриття зборів.

З жалем сповіщаємо все Українське Громадянство про смерть творця українського народного балету, кінопродуцента, організатора мистецьких починань

бл. п. ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

народжений у селі Стеблеві, Київщина, 22-го березня 1895 р., помер 6-го травня 1981 р. о год. 11:25 дня в Ню Йорку, ЗСА.

ПАНАХИДА у п'ятницю, 8-го травня 1981 р., о год. 7-ій веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 9-го травня 1981 р., о год. 10-ій ранку у похоронному заведенні Петра Яреми, 156 Схід 7-ма вул., а звідтіля до Фреш Понд Крематорію у Квінсі, згідно з Його волею.

У смутку:

МАРІЯН КОЦЬ
МАРІЯ й ГЕНРІ РИБІЦЬКІ

Замість квітів на могилу, просимо складати пожертви на збереження й консервацію архівних і музейних матеріялів Василя Авраменка, висилаючи пожертви до: Avramenko Fund a/c 1860, Ukrainian Orthodox F.C.U., 304 East 9th Street, New York, N.Y. 10003 або Self Reliance F.C.U., a/c 9927, 108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003.

Запрошуємо Любителів образотворчого мистецтва оглянути

ВИСТАВКУ КАРТИН МИСТЦЯ МИХАЙЛА МОРОЗА

яка відбудеться в днях 17-го та 19-го до 24-го травня 1981 року
в приміщенні Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вул. (ріг 5-ої Авеню)
в Ню Йорку, Н. Й.,
в год. 2-6 по пол.; в суботу від 12-6 по пол.

Відкриття виставки в неділю, 17-го травня 1981 р., о год. 3-ій по пол., з такою програмою:

Відкриття: 1. Ред. ІВАН КЕДРИН-РУДНИЦЬКИЙ. 2. Слово про мистця: д-р ЯРОСЛАВ ЛЕШКО, проф. Смит Коледжу, Нортгемптон, Масс. 3. Взаємовідношення музичних елементів у малярстві Михайла Мороза — мґр РОЖА СМЕРЕЧИНСЬКА-ШУЛЬ, РОКСОЛЯНА САВКА (Монтреаль) — скрипка, ІРИНЕЙ ЖУК — фортепіян.

Зміни...

(Продовження зі стор. 2)

американців. В Іраку щораз менше совєтських громадян, від яких ще так недавно кишіло. Нафтова гарячка, яка охопила Ірак, породжує великі надії. Ірак обраховує що коло 1990 року він продукуватиме 8 мільйонів бочок ропи денно, а резервами перевищить Савдійську Арабію. Власне на цьому він будує усі свої пляни.

У господарській ділянці іракський уряд має направду грандіозні пляни. Насамперед він плянує розбудувати комунікаційну сітку для потреб модерної індустріяльної країни; на протязі найближчих п'яти років побільшити на 400 відсотків сталеву продукцію; на 300 відсотків продукцію цементу; подвоїти продукцію електроенергії, набагато разів зміцнити телефонну сітку. Одним з найбільш амбітних проєктів є збудувати автомобільний комплекс, який продукуватиме коло 1985 року 150,000 автомобілів, та всі деталі до них, від двигунів починаючи, а на фарбах кінчаючи. Все це має коштувати коло 4 більйони долярів, плюс побудова міста на 250,000 людей на базі міста Свейра, де могли б мешкати робітники і їхні родини. Як загально відомо, під Багдадом іракці будують атомову електростанцію із допомогою французьких фірм. У світі поширене підозріння, яке обґрунтоване численними даними, що бічним продуктом цього виробничого комплексу має бути... атомова бомба. Атомова бомба в руках гарячекровних арабів — це джерело великих клопотів для світу, а для Ізраїля в першу чергу. Ізраїльська преса відверто розглядала ту проблему й публічна опінія Ізраїля дійшла до висновку, що Ізраїль мусітиме інтервеніювати, якщо б на таке заносилося. Між іншим в часі теперішньої війни ці споруди вже частково збомблено й одні інформатори подавали, що цього доконали іранські літаки, а інші — що це зробили ізраїльські, перемальовані на іранські захисні кольори.

Іран — вагомий елемент укладу сил на Близькому і Середньому Сході і від нього залежатиме багато найважливіше нова рівновага сил, яка там витворюється, а також вислід майбутніх конфліктів у цьому обширі. І тому теперішні зміни, які проходять у ньому, носять у собі насіння майбутніх перемог, або невдач.

ДВОМОВНІСТЬ В ПУБЛІЧНИХ ШКОЛАХ З'єднаних Стейтів Америки значно поширюється. Звідомлення з багатьох стейтів вказує, що у зв'язку з напливом нової еміграції з Латинської Америки, Азії і інших країн та континентів, набагато змінилось обличчя багатьох міст. В деяких містах неангломовні мешканці становлять вже 30 і більше відсотків. Вони, очевидно, домагаються другої мови в американському шкільництві, щоб таким чином дати їхнім дітям можливість осягнути освіту на рівні з іншими дітьми.

Відбулись загальні збори 32-го Відділу УНС у Філядельфії

Філядельфія, Па. (В.Я.)— Тут у залі Українського Горожанського Клюбу при Френклин вулиці в 2-ій год. по полудні відбулись загальні збори 32-го Відділу УНСоюзу ім. Олега Ольжича, до яких прислухувався запрошений Управою Відділу старший організатор Степан Гавриш.

Збори відкрив голова Відділу Ярослав Лебідь, який привітав членів та подав порядок нарад, який принято без змін. Вставанням з місць і хвилиною мовчанки вшановано пам'ять членів Відділу, які відійшли у вічність.

Вибрано президію загальних зборів у такому складі: Володимир Яців—голова; Іван Хитрук—містоголова, та Микола Ящук—секретар.

Голова зборів попросив членів уступаючої Управи до звітів.

Я.Лебідь, голова Відділу, у своєму звіті ствердив, що члени Управи працювали об'єднано, і тому Відділ росте в членстві, доказом чого є приєднання до нашого Відділу 26-ти нових членів у 1980 році. Він допомагав секретареві при збіранні членських внесків, як теж у підшукуванні нових членів до Відділу.

Скарбник Іван Хитрук поінформував членів, що Відділ закупив у Філядельфійській Окрузі УНС один „шер"

Секретар мгр В.Яців у своєму звіті подав точний стан членства в нашому Відділі. Загально зорганізовано 26 членів у 1980 році, а з різних причин відійшло 11. Залишилось 15 нових членів, які збільшили наш Відділ у членстві. В 1981 році вже зорганізовано чотирьох нових членів, а при співпраці всіх членів наш Відділ буде і далі зростати в членстві. Він допомагав членам у полагодженні різних особистих справ, які не входили в діяльність нашого Відділу. До Централі УНС відпроваджено членських вкладок на суму 14,375.35 дол. Власний фонд Відділу на 1-го квітня виносив 219.90 дол. Відділ є членом Філядельфійського Відділу УККА від 1969 року. На XIII Конґресі Українців Америки у Філядельфії наш делегат взяв активну участь.

За Контрольну комісію звітував Стах Максимюк, який ствердив, що Управа працювала добре, і тому наш Відділ, не зважаючи на тяжкі обставини, зумів придбати нових членів.

Опісля відбулась дискусія над звітами, в яких взяли участь Антін та Людмила Міщуки, Микола Ящук, Іван Хитрук, Стах Максимюк, Іван Музичка та інші. Вичерпні відповіді на різні запитання дали голова та секретар.

Голова загальних зборів попросив до слова обласного організатора С.Гавриша, який подякував за запрошення та висловив свою думку щодо 32 Відділу. Він уважає, що Управа Відділу добре працює, доказом чого є придбання нових членів у 1980 році й виконання квоти на 100 відсотків. УНС та інші братські союзи відчувають спадок у членстві з різних причин, тому С.Гавриш закликав членів, щоб вони допомагали Управі в організуванні нових членів в цьому передконвенційному році. Обласний організатор давав вичерпні відповіді на різні запитання учасників зборів. По уділенні абсолюторії уступаючій Управі приступлено до вибору нової Управи на 1981 рік. На внесок Тоні Тишка, підтриманий Антоном Міщуком, одноголосно перевибрано ту саму Управу, яка так добре вив'язалась із свого завдання в 1980 році. Нову Управу очолив Ярослав Лебідь, секретарем обрано мгра Володимира Яцева. На внесок Івана Хитрука, якого підтримав В.Яців, загальні збори вирішили закупити другий шер на суму 50 дол.

Опісля відбулося прийняття для членів і кандидатів у члени, яке дуже добре приготувала Катерина Зін.

Виступ Мирона Сурмача на фестивалі в Ню Бронсвіку

Приємно було прочитати у „Свободі" допис Д.Рака про Етнічний фестівал з участю українців з Ню Йорку і околиці, який відбувся 12-го квітня ц.р., а в суботу 19-го квітня я виступав на конференції Нюджерзького Фолк фестивалю, який відбувся у залі Коледж Сентер, в Довглас коледжі у Ню Бронсвіку, Н.Дж. Було коло 250 любителів народної музики.

Я був єдиним українцем, запрошеним на фестиваль, певно, тому що успішно пописався на Фестивалі в Вашінґтоні у 1977 році.

Доповідачі і виконавці народної музики розпочали програму в 9.15 вранці і вона тривала до 5.30 по полудні. Я говорив про українські платівки і народну музику. Зачав про перші платівки—циліндри винаходу Едісона 1877 року. Перший голос з плити почув 1911 року в хаті Пилипа Гульки у Віллкес-Беррі, Па. Розповів про перші найпопулярніші платівки музикантів Павла Гуменюка, Йосифа Пізьо й інших, також про звійки на піяно, що гралося ногами, і лише я їх виробляв, мав понад 100 чисел. Коли вийшли радіо і телебачення, перестали люди купувати піяніно, що грало з звійок.

Опісля відбувся обід, на якому я подарував гарну писанку Каролайн Моселей яка була організаторкою цього фестивалю. Під час обіду дізналися, що я приїхав зі своєю приятелькою—бандурою. На першу точку представили мене, щоб я їм показав і розказав про бандуру. Я вже був готовий на це і лише чекав на запрошення, бо всі присутні мали гітари, бенджо та мандоліни, і якісь там однострунні інструменти, але бандури то ще навіть і не бачили.

Я перепросив, що я на бандурі не дуже добре покищо граю, бо лиш три роки як почав вчитися, моя бандура має 55 струн, а я покищо граю лише на трьох. Почав я з того, що бандура—це весела прителька життя, а особливо для самітних. Чи вмієте на ній грати, чи ні кожна струна приємно звучить, ніби так, як ціла родина в хаті. Потиснув трома пальцями на перші струни—це так як старші особи у хаті потискав на середні струни—це як середні особи; а тут нагорі, то звучать як діти та внуки.

Потім вийняв писанку з кишені і кажу: „Цю українську писанку подарю тому, хто відгадає точно назву слідуючої пісні. Ви всі її чули, але чи пам'ятаєте назву? І грав їм „Щедрика". Відгадало коло 30 людей: „Керол оф ді беллс!" Треба було найти, хто перший був. Вибрали одну дівчину. Я розповів історію „Щедрика", що гарно описала на платівках видання Конґресової Бібліотеки Гандзя Савицька. Також розповів про популярність писанок в Америці і їх початки.

„Ще одну пісню вам заграю, що, напевно, її не чули, але вона подібна до „Щедрика" і до американських народних пісень, що чекає композитора додати свої слова. Це пісня, що українські дівчата гарно співають спочатку червня під час свята Івана Купала. А це: „Ой, на Івана, ой, на Купала". Співав і грав я першу стрічку, а всім сказав співати „Гей-гей-гей".

І все вийшло добре. Лише клопіт маю, бо організаторка фестивалю Моселей прислала мені сто долярів за мій найвеселіший виступ на фестивалі, і я не знаю, до котрої української інституції тих 100 долярів післати. Чекаю щоб була згода у нашій громаді.

М.Сурмач

Прем'єр Тачер...

(Продовження зі стор. 1)

Боротьба ірляндських католиків у Олстері набрала дуже драстичних форм. Члени Ірляндської республіканської армії, зокрема її крайнього крила, які ведуть цю боротьбу, не перебирають у засобах. Вбивства, підпали, грабунки та подібні засоби відштовхують і частину католицького населення, а це ще далі комплікує боротьбу. На такому тлі розігралася остання драма, в якій головним героєм був Бабі Сендс. 27-річний Роберт Сендс був ветераном боротьби ірляндців в Олстері. Він уже відсидів п'ять років тюрми за участь у збройних нападах на приватні підприємства, дві газолінові станції й інші спроби грабунку, а тепер відсиджував 14 років за нелегальне посідання зброї. Зловлений поліцією після одного нападу, він не признався до участи в нападі, а поліція не доставила судові доказів провини, які були б поза всяким сумнівом. Закон кваліфікує посідання зброї кримінальним злочином, і тому в тюрмі Сендс був трактований як кримінальний злочинець, а не політичний в'язень. Власне за визнання для себе і подібних в'язнів статусу політичного в'язня Сендс почав голодівку разом з іншими в'язнями. Він помер на 66-му дні добровільного голодування.

В Белфасті й інших осередках Північної Ірляндії почалися збільшені вуличні зудари частини католицького населення з поліцією й військом, але вони ще досі не набрали масового характеру.

Тим часом прем'єр англійського уряду Марґарет Тачер заявила в парляменті що її уряд не признає (їм) політичного статусу без огляду на кількість голодівок. Вона далі сказала, що уряд є по боці невинних громадян, які поступають згідно зі законом, і буде продовжувати свої заходи для ліквідації тероризму. За її переконанням, Сендс був кримінальним злочинцем. Він добровільно вибрав для себе смерть.

Поставу прем'єра підтримав лідер опозиції, голова Лейбор партії Майкел Фут.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА МИХАЙЛА МОРОЗА

Ню Йорк, Н. Й. — У днях 17, 19 і 24-го травня ц. р. тут у приміщенні Українського Інституту Америки при 2 Схід 79-та вулиця (ріг 5-ої авеню), відбудеться виставка картин мистця Михайла Мороза в годинах від 2-6 вечора; в суботу — год. 12-6. Відкриття виставки відбудеться в неділю, 17-го травня, о год. 3-ій по полудні, з такою програмою: відкриття — ред. Іван Кедрин-Рудницький, слово про мистця — д-р Ярослав Лешко, професор Смит коледжу в Нортгемтоні, Масс.; доповідь „Взаємовідношення музичних елементів у малярстві Михайла Мороза" — мгр Рожа Смеричинська-Шуль і мистецька програма з участю Роксоляни Савки з Монтреалю (скрипка) і Іринея Жука (фортепіян).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го ТРАВНЯ 1981 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Пресв. Богородиці 36-ий Відд., о год. 1-ій по пол. у кафетерії школи св. Йосафата при 940 Рідж Ровд у Рочестері. Проситься всіх членок взяти участь у зборах та вирівняти належні вкладки. — Стелла Гошовська, Марія Ковальчук, Параска Демянів.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Поступовий Клюб 70 Відд., о год. 3-ій по пол. в приміщенні УНДому при 91-93 Фліт Стріт в Джерзі Сіті. Проситься членів прибути та вирівняти належні вкладки. — М. Шеремета, секр.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО РАЙЦА, член УНС Відд. 81 св. Петра і Павла, помер на 57-му р. життя. Нар. 1923 р.; членом УНС став у 1949 р. Залишив у смутку сестру Мирославу Тремба. Похорон відбувся на цвинтарі св. Михаїла в Балтимор, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!
А. Лукіянчук, секр.





